

Ekonomika zdravotnictví

doc. Ing. Jan Nevima, Ph.D.

Základní pojmy

- **Zdravotnictví**
  - zdraví patří k jednotlivým prioritám jednotlivce i společnosti;
  - ochrana a podpora zdraví je společným zájmem nás všech;
  - vynaložené prostředky na zdravotní péči nechápeme jako **výdaj**, ale **jako investici**;

Základní pojmy

- **Zdravotnictví**
  - úroveň zdravotní péče ovlivňuje zdraví obyvatelstva okolo **20 %**;
  - zdravotnictví je nedílnou součástí **hospodářské politiky státu**;
  - **financování zdravotnictví v příslušném státě, je odvozeno od zdravotní politiky státu.**

Základní pojmy

- **Úroveň zdravotnictví**
  - je měřítkem celkové, hospodářské, kulturní i jiné vyspělosti státu;
  - náklady na zdravotnictví neustále stoupají;
  - měřeno indexem - **Euro Health Consumer Index**;
  - studie hodnotí stav zdravotních systémů podle 48 indikátorů v šesti kategoriích.

Oblasti správy zdravotnictví

- Správa zdravotnictví
  - zdravotnictví se řídí souborem právních norem, jejichž vrcholem je Ústava České republiky,
  - dle Listiny základních práv a svobod v článku 31, má každý občan právo na život a ochranu zdraví,
  - zdravotní soustava je soubor zdravotních zařízení, které slouží k ochraně zdraví člověka.

Oblasti správy zdravotnictví

- Orgány správy zdravotnictví
  - Ministerstvo zdravotnictví,
  - Ministerstvo obrany, nitra, spravedlnosti,
  - hlavní hygienik České republiky,
  - Státní odborný dozor ochrany veřejného zdraví,
  - krajské hygienické stanice,
  - obecní úřady.

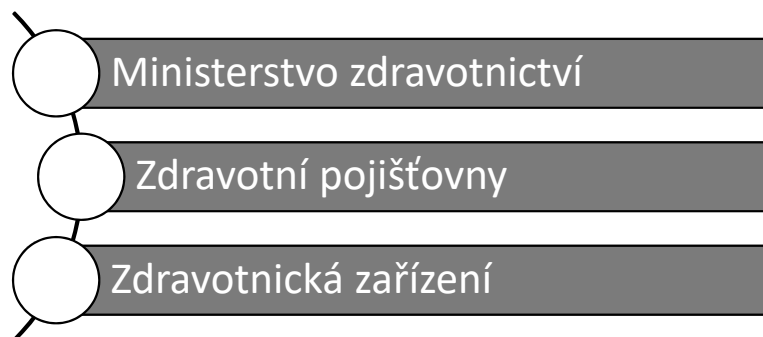
Orgány správy zdravotnictví

- Ministerstvo zdravotnictví
  - zpracovává koncepce rozvoje zdravotnictví,
  - je ústředním orgánem státní správy v oblasti zdravotnictví,
  - je zřizovatelem kontrolních orgánů, atd.

Orgány správy zdravotnictví

- Hlavní hygienik České republiky
  - je jmenován vládou České republiky a působí při ministerstvu zdravotnictví,
  - řídí výkon hlavní správy ochrany veřejného zdraví;
  - řídí a kontroluje výkon krajských hygieniků.

Organizace zdravotnictví

Zdravotní pojišťovny

- **7 základních zdravotních pojišťoven:**
  - Všeobecná zdravotní pojišťovna;
  - Vojenská zdravotní pojišťovna;
  - Česká průmyslová zdravotní pojišťovna;
  - Oborová zdravotní pojišťovna;
  - Zaměstnanecká pojišťovna Škoda;
  - Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra;
  - Revírní bratrská pokladna.

Modely organizace zdravotnictví

- většiny vyspělých zemí zajišťuje svým občanům bezplatné a rovnocenné zdravotní služby,
- momentálně můžeme rozlišit tři základní modely financování zdravotnictví:
  - převážně ze zdravotního pojištění,
  - převážně z daní,
  - převážně soukromé.

Způsoby financování zdravotnictví

- financování zdravotnictví úzce souvisí s jeho organizací a řízením;
- obecně můžeme rozdělit do třech skupin:
  - národní zdravotní služba,
  - evropské pluralitní zdravotnictví,
  - tržní zdravotnictví.

Národní zdravotní služba

- u tohoto modelu je typické, že stát má monopol na poskytování zdravotních služeb, které jsou pro občany bezplatné,
- zdravotnické služby jsou financované státem z veřejného rozpočtu,
- model uplatňovaný dříve u tzv. socialistických zemí.

Pluralitní zdravotnictví

- jedná se o nestátní zdravotnictví, za které ručí stát,
- finanční prostředky se získávají ze zákonem povinného zdravotního pojištění,
- příspěvky od pojištěnců se shromažďují v pojišťovacích fondech, které spravují zdravotní pojišťovny.

Tržní zdravotnictví

- jedná se o nestátní pluralitní zdravotnictví, kde stát financuje zdravotnické služby pro občany, kteří žijí pod hranicí životního minima a důchodce,
- ostatní občané si musí obstarat zdravotnické služby sami na trhu,
- tento model je používán hlavně v USA (medi-care a medi-aid).

Zdravotní péče a její poskytování

- představuje péči o zdraví zahrnující veškerou činnost celé společnosti,
- zdravotní péče má:
  - posilovat zdraví,
  - zabraňovat onemocněním,
  - léčit již vniklá onemocnění,
  - snižovat následky nemocí,

Pozn.: Chybí přirozená motivace chovat se hospodárně, efektivně a účinně.

Zdravotní péče a její poskytování

- Druhy zdravotní péče:
  - ambulantní péče,
  - lůžková péče,
  - zdravotní záchranná služba a pohotovostní služba,
  - pracovně - lékařské služby,
  - dispenzární péče (pravidelný lékařský dohled nad pacientem s určitou diagnózou),
  - lázeňská léčebná rehabilitační péče,
  - preventivní péče.

Ambulantní péče

- zde není nutná hospitalizace nebo přijetí pacienta na lůžko zdravotnického zařízení,
- účelem ambulantní péče je poskytování preventivní, diagnostické atd. péče.

Lůžková péče

- Lůžková péče je poskytována jako:
  - akutní lůžková péče standartní,
  - akutní lůžková péče intenzivní,
  - následná lůžková,
  - dlouhodobá lůžková.

Zdravotnická záchranná služba a pohotovostní služba

- využíváno v případě, kdy se pacient nemůže sám dopravit do zdravotnického zařízení v případě akutního problému,
- pohotovostní služby obvykle poskytují u zdravotnická zařízení (nemocnice).

Zdravotní pojištění

- slouží k **úhradě** zdravotní péče,
- povinnou částku **platí** všichni zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a osoby bez zdanitelných příjmů,
- sazba pojistného na zdravotní pojištění:
  - z vyměřovacího základu se odvádí **13,5%**
  - jednu třetinu (**4,5 %**) hradí zaměstnanec a zbývající dvě třetiny (**9 %**) hradí zaměstnavatel

Formy financování zdravotní péče

- Financování zdravotnictví

Formy financování zdravotní péče

- Druhy výdajů zdravotnictví:
  - zdravotnické služby,
  - zdravotnickou výrobu,
  - zdravotnickou výchovu, výzkum a vývoj.
- Financování zdravotnictví úzce souvisí s celkovou koncepcí sociální politiky státu.

Výdaje na zdravotnictví jako % HDP

(zdroj: zdravotnická ročenka, 2017)

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	<i>Czech Republic</i>	7,0 (B)	7,8	7,7	7,2	7,1 (E)	7,1
Belgie	<i>Belgium</i>	10,1	10,3	10,3	10,1	10,0 (E)	10,0
Dánsko	<i>Denmark</i>	10,2	10,2	10,2	10,3	10,4 (E)	10,2
Finsko	<i>Finland</i>	9,3	9,5	9,5 (B)	9,7	9,5 (E)	9,2
Francie	<i>France</i>	11,3	11,4	11,6	11,5	11,5 (E)	11,5
Irsko	<i>Ireland</i>	10,8	10,3	9,7	7,4	7,4 (E)	7,1
Itálie	<i>Italy</i>	(B) 9,0	9,0	9,0	9,0	8,9 (P)	8,9
Maďarsko	<i>Hungary</i>	7,5	7,3	7,1	7,1	7,4 (P)	7,2
Německo	<i>Germany</i>	10,8	10,9	11,0	11,1	11,1 (P)	11,3
Nizozemsko	<i>Netherlands</i>	10,9	10,9	10,9	10,4	10,4 (P)	10,1
Norsko	<i>Norway</i>	8,8	8,9	9,3	10,1 (P)	10,5 (P)	10,4
Polsko	<i>Poland</i>	6,2	6,4	6,2	6,3	6,5 (P)	6,7
Portugalsko	<i>Portugal</i>	9,3	9,1	9,0	9,0	9,1 (P)	9,0
Rakousko	<i>Austria</i>	10,2	10,3	10,4	10,3	10,4 (P)	10,3
Řecko	<i>Greece</i>	8,9	8,4	8,0	8,2	8,5 (E)	8,4
Slovensko	<i>Slovakia</i>	(B) 7,6	7,5	6,9	6,9	7,1 (E)	7,1
Spojené království	<i>United Kingdom</i>	8,3 (B)	9,8	9,7	9,8	9,8 (E)	9,7
Španělsko	<i>Spain</i>	9,1	9,0	9,0	9,1	9,0 (E)	8,8
Švédsko	<i>Sweden</i>	10,9	11,1	11,1	11,0	10,9 (P)	10,9
Švýcarsko	<i>Switzerland</i>	11,1	11,3	11,5	11,9	12,2 (E)	12,3

Výdaje na zdravotnictví z veřejných zdrojů v mil. Kč

(zdroj: zdravotnická ročenka, 2017)

	2000	2005	2010	2015	2016	2017
Státní a územní rozpočty <i>State and territorial budgets</i>	17 170	21 263	20 781	17 244	17 284	18 373
v tom: státní rozpočet <i>incl.: state budget</i>	8 319	12 334	10 147	6 844	7 810	8 694
územní rozpočty <i>territorial budgets</i>	8 851	8 930	10 634	10 400	9 474	9 679
Zdravotní pojišťovny <i>Health insurance corporations</i>	115 792	170 093	222 500	251 945	258 872	275 306
Celkem <i>Total</i>	132 962	191 356	243 281	269 189	276 156	293 679

Kategorie výdajů zdravotních pojišťoven

(zdroj: zdravotnická ročenka, 2017)

Druh zdravotní péče <i>Type of health care</i>	Náklady / <i>Costs</i>	
	v mil. Kč <i>in mill. CZK</i>	podíl v % <i>proportion in %</i>
Celkem <i>Total</i>	268 142	100,0
v tom : <i>incl. :</i>		
ambulantní péče <i>out-patient care</i>	72 172	26,9
z toho: praktických lékařů <i>o.w.: general practitioners</i>	15 467	5,8
stomatologická péče <i>stomatological care</i>	10 932	4,1
specializ. ambul. péče <i>special out-patient care</i>	28 449	10,6
ústavní péče <i>in-patient care</i>	142 610	53,2
léky vydané na recepty a zdravot. prostředky vydané na poukazy <i>prescribed drugs and medical aids</i>	42 771	16,0
ostatní výše nespecifik. péče ¹⁾ <i>other, not specified ¹⁾</i>	10 589	3,9

Platy ve zdravotnictví

(zdroj: zdravotnická ročenka, 2017)

Kategorie <i>Category</i>	Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců <i>Average number of employees on payroll (FTE)</i>	Průměrný měsíční plat celkem <i>Average monthly salary total</i>	
		absolutně <i>number</i>	index <i>(2016 = 100)</i>
Celkem <i>Total</i>	100 667,33	37 260	109,2
lékaři a zubní lékaři <i>physicians and stomatologists</i>	13 177,21	74 496	107,5
farmaceuti <i>pharmacists</i>	550,16	48 718	108,9
všeobecně, dětské sestry a porodní asistentky <i>general nurses, child nurses and midwives</i>	34 076,38	36 808	112,4
ostatní zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí -ostatní ZPBD <i>other paramedical workers with professional qualification</i>	10 679,85	34 038	106,1

Děkuji za pozornost

